

der udgjør Minoriteten (Spandet), oprindeligt havde indbragt; men Grundtanken deri er den samme, og hvad der under Sagens første Behandling blev sagt derimod, vil saaledes i alt Væsentligt ogsaa finde sin Anvendelse her. Der er sagt Saameget derom, Sagen har været saa udførlig drøftet, og dette er Thingets Medlemmer i saa frisk Erindring, at jeg ikke troer det fornødent, nu at gjentage hvad dengang blev udtalt. Kun dette skal jeg tillade mig at bemærke, at jeg intet Dieblik har kunnet miskende den gode og agtværdige Hensigt, hvori Forslaget er stillet; allerstærkest har det maattet være fra mig, at miskende den ærede Forslagsstiller, min mangeaarige Ven, i hvem jeg erkjender en af de rene og ædleste Charakterer, jeg i mit Liv har truffet paa (Hør! Hør!). Men uagtet jeg heller ikke skal negte, at Forslaget har mødt en noget eenstødig Bedømmelse, og i flere Maader været Gjenstand for en skæv og mangelfuld Opfatning, saa troer jeg dog ikke, man har gjort Forslaget Uret, naar man har kastet Dadel derpaa, fordi det i alt Fald er fremsat uden tilstrækkeligt Kjendskab eller uden behørigt Hensyn til Forholdene og Tilstandene hos det Folk, for hvilket Loven skulde gives. Og sandelig, Den, der vil give gode Love, maa ikke glemme Folkets Tilstande, dets Sæder, Stikke og Charakter. Der kan være deelte Meninger om, hvad Betydning man vil tillægge de mangehaande Udtalelser, vi i Anledning af dette Forslag have hørt fra Landets forskjellige Egne; men det forekommer mig dog klart, at der heri ligger et stærkt Vidnesbyrd om, at Forslaget ikke stemmer med Folkets nuværende Ansuelser og Tænkesmaade, og at der ikke i Folket er nogen virkelig Trang til en saadan og saa udstrakt Reform som den, Forslaget gaaer ud paa. Og det var alene denne Forudsætning, som skulde kunne retfærdiggjøre Forslaget; er det Modsatte Tilfældet, saa er dette, efter mit Begreb, en afgjørende Grund imod at gaae ind derpaa; thi hvad der har sin Rod i Folkets sædelige og religiøse Sands, det skal Lovgivningen værne og frede om, men vel vogte sig for at faare denne Følelse og give den Anstød. Endnu skal jeg kun noget nærmere omtale, hvad jeg allerede i mit tidligere Foredrag idag kom til at

berøre, at det nemlig, efter min fulde Overbeviisning, var en reen Misforstaaelse af den 84de § i Grundloven, naar man troer, at Fleertallets Forslag skulde stride derimod, og at altsaa Minoriteten skulde have været besjælet til, i Betænkningen at indlede sit Forslag med at erklære, at dette Forslag havde det forud for Fleertallets, at være i Harmonie med Grundloven. Dette forekommer mig at være en aldeles uberettiget Paastand; thi det forholder sig sandelig ikke saa, at en Lov, som den af Fleertallet foreslaaede, skulde gjøre Brud paa den Bestemmelse i Grundloven, at Ingen paa Grund af sin Troesbekjendelse kan berøves Udgang til den fulde Nydelse af borgerlige og politiske Rettigheder. Principet er nemlig, at Staten erkjender Betydningen og Vigtigheden af Ægteffabets kirkelige Indvielse; den fordrer, at hvor en saadan Indvielse hører til de i et Troessamfund vedtagne Kirkesikke, der skal ogsaa Ægteffabet, for at erkjendes borgerligt gyldigt, indvies paa denne Maade. Staten er i sin Ret ved at fordrer det med Hensyn til Folketirken, den er, efter min Overbeviisning, ikke mindre i sin Ret, naar den fordrer det med Hensyn til andre her i Landet anerkjendte Troessamfund, som have til at forrette Vielse berettigede Præster. Men, hvor dette ikke er Tilfældet, der er det jo umuligt at faae Ægteffabet kirkelig indviet, og for denne Umulighed maa Lovgivningen boie sig. Staten kan ikke ville, at der skulde være Statsborgere, som ved deres Troesbekjendelse skulde være udelukkede fra at kunne indgaae Ægteffaber, hvis Gyldighed anerkjendtes af Statsmagten; thi dette vilde være uretfærdigt og grundlovstridigt. Naar altsaa Lovgivningen erklærer, at den kirkelige Vielse et fordrer med Hensyn til de Troessamfund, for hvilke, efter Udvalgets Fleertals Forslag, det borgerlige Ægteffab skulde sanctioneres, saa er dette aldeles ikke at betragte som Indrømmelse af en særegen borgerlig Rettighed for Medlemmerne af disse Troessamfund, saalidet som det tør ansees som en Byrde for andre Troesbekjendere, ved deres Ægteffabers Indgaaelse at skulle modtage den kirkelige Indvielse efter deres eget Troessamfunds Stikke. Staten fastholder det i sig begrundede og med Folkets